

Gäller för: Verksamhet Medicin Geriatrik och Akutmottagning Östra

Giltig från: 2026-03-13

Innehållsansvar: Annelie Raidla Lund, (annra23), Sjuksköterska

Giltig till: 2028-03-09

Granskad av: Alexander Haner, (aleha3), Överläkare

Godkänd av: Sofia Ekdahl, (sofek1), Verksamhetschef

Sexuellt övergrepp – AKUTEN

Förändringar sedan föregående version

Ny länk gällande orosanmälan.

Syfte

För att optimera omhändertagandet av våldtagna och säkerställa att inget missas i insamlandet av bevismaterial under det akuta skedet.

Arbetsbeskrivning

Patienter med penis

- Patienten skall prioriteras och snabbt tilldelas undersökningsrum. Låt väntetiden bli så kort som möjligt.
- Patienten tas om hand enligt ABCDE, ofta har våld förekommit.
- Ställningstagande till konsultremiss.
- Patienten bör vänta med dusch eller att skölja munnen till efter spårsäkring/undersökning.
- Lämna i görligaste mån inte patienten ensam.
- Om polisanmälan ej gjorts hjälp till med kontakt.

Säkra spår för kriminalteknisk analys:

- Följ instruktioner i Rape-Kit: ”Dokumentation-Provtagningsats efter sexualbrott”. Läs igenom instruktionerna noggrant!
- Fyll i ”Åtgärdskalender- spårsäkring och provtagning för man/pojke” samt fyll i skador på bifogade figurteckningar.
- Var noga med att kontrollera ID innan provtagning.
- Otvättade kläder förvaras i papperspåse som finns i Rape-Kit.
- Allt tillvarataget material och provtagningsmaterial skall lämnas till polisen för vidarebefordran till Rättsmedicinalverket i Linköping. Dokumentera i Melior namn på mottagande polis samt vaktdistrikt. I de fall polis inte är inkopplad ska Rape-Kit

transporteras till Gynakuten om patienten längre fram ångrar sig och vill polisanmäla.

- Nytt Rape-Kit utlämnas av polis.
- Läkare skriver rättsintyg enligt instruktioner i Rape-Kit.
- Fotodokumentera alla synliga skador. Dokumentera i Melior.

STI-provtagning på Akutmottagningen i samband med spårsäkring vid sexuella övergrepp på patienter med penis

Verksamheten för Hud- och Könssjukvård rekommenderar att blodprover för HIV, Hepatitserologi samt Syfilis tas som ett ”nollprov”. Övriga STI-prover; Gonorré och Klamydia tas i uretra, rektum och svalg. Patienten blir sedan kallad för uppföljande provtagning.

Tillvägagångssätt, svars- och debiteringsadress:

Se instruktioner i låda märkt ”Sexuellt övergrepp”. Lämna patientinformation från Hud- och Könssjukvård.

Samråd med infektionskliniken om det är aktuellt med profylax mot HIV och/eller Hepatit B.

Skriftlig och muntlig information till patienten:

- Kontakta kurator om patienten önskar/behov finns. Lämna skriftlig information om när kuratorn kan nås. Läkare skriver remiss till kurator på Hud- och Könsmottagningen för uppföljning, ska alltid göras!
- Lämna information om BOJ – Brottsofferjouren.

Patienter med vagina

Patienter som kommer till Akutmottagningen MGAÖ som misshandel och även är våldtagna:

- Patienten skall prioriteras och snabbt tilldelas undersökningsrum. Låt väntetiden bli så kort som möjligt.
- Patienten tas om hand enligt ABCDE, ofta har våld förekommit.
- Ställningstagande till konsultremiss.
- Patienten bör vänta med dusch eller att skölja munnen till efter spårsäkring/undersökning.

Gynekologisk undersökning, spårsäkring och STI-provtagning

- Gynekologisk undersökning med spårsäkring sker på Gynekologisk akutmottagning SU/S. Ring dit och rapportera patienten. Läkare bestämmer lämpligt transportsätt (sjukresa eller ambulans).
- Om patienten inte är medicinskt transportabel tar kirurgjour kontakt med gynjouren på Gynakuten SU/S.
- Om patienten inte gjort polisanmälan; hjälp till med poliskontakt. De kan eventuellt ombesörja transport till Gynakuten SU/S.
- Patienten bör inte lämnas ensam under väntan på transport.
- STI-provtagning görs i samband med gynundersökning.

Skriftlig och muntlig information till patienten

- Kontakta kurator om patienten önskar/behov finns. Remiss till kurator för uppföljning skall alltid skrivas.
- lämna infolapp ”Att tänka på efter en omskakande händelse”.
- lämna info om BOJ – Brottsofferjouren.

Barnperspektiv

- Fråga aktivt patienten om det finns minderåriga barn i hemmet. Det räcker med en misstanke från vårdpersonal om att barn far illa i hemmet/bevittnat våld för att vi skall vara skyldiga att göra en orosanmälan till Socialtjänsten. Detta skall dokumenteras i journal. Anmälan görs både skriftligt och muntligt.

Orosanmälan görs så här:

Kontorstid 08:00-16.30

- Ring tel. 031- 365 30 00 Uppge patientens ID, adress och ditt ärende. Du blir nu kopplad till det socialkontor där personen är folkbokförd och kan göra din anmälan. Kom överens med socialsekreteraren om vart blanketten skall skickas/faxas.

Jourtid efter 16:30 samt nätter och helger

- Ring tel. 031- 365 87 00 alternativt 112 och meddela patientens ID, adress och ditt ärende. Socialjouren ombesörjer sedan dagtid att anmälan kommer till rätt socialkontor. Kom överens med socialjouren vart blanketten skall skickas/faxas.

Ansvar

Sjukvårdspersonal ansvarar för att arbeta utefter denna rutin. Linjechefen ansvarar för att rutinen finns och följs.

Uppföljning, utvärdering och revision

Revisionsansvarig ansvarar för uppföljning/revision av innehållet i rutinen. Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i Melior om rutinen är kopplad till patient. Övriga orsaker till avsteg från rutinen rapporteras i MedControlPRO.

Relaterad information

[Patientinformation sexuella övergrepp.docx \(vgregion.se\)](#)

[Sexuellt övergrepp - Akut omhändertagande på gynakuten och vidare handläggning \(vgregion.se\)](#)

[Orosanmälan barn som far illa eller misstänks fara illa. - Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen](#)

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Medicin Geriatrik och Akutmottagning
Östra

Innehållsansvar: Annelie Raidla Lund, (annra23),
Sjuksköterska

Granskad av: Alexander Haner, (aleha3), Överläkare

Godkänd av: Sofia Ekdahl, (sofek1), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9772-1276147733-118

Version: 10.0

Giltig från: 2026-03-13

Giltig till: 2028-03-09